

23.73x31.75	1	עמוד 50	מַעְרִיב - הַמוֹסֵף	01/07/2016	53994517-3
70076 - ספרים של הוצאת כת					

לכודים

סופרת צעירה מתגלה בשלוש יצירות ספרותיות המבטאות הוויית שגרה עקרה של צעירים בעולם הממוחשב. האלמנט האנושי נמערך ומתמעט

קיץ פריזאי

אפשר לסמוך על תכונות אופיו היציב של מגרה, כמו גם על מיקום משרדו באמצע הסיני, על אי משי-כנס של מוסדות החוק והצדק הפריזאיים. גיבורו של ז'ורז' סימנון צפוי במנהגיו. רק פתרון תעלומת הרצח אינו צפוי. הוא עצמו הינו מכר ותיק בהתנהלותו, ולכן כה אהור. הסופר הרציני סימנון יצר את מגרה כקנינוח לסיום יום עבודתו, אך ניכר כי גם דמותו של החור-קר הינה תוצאת התבוננותו החודרת של הסופר בבני אדם. המפקח ניהן במלאות ספרותית כה משכנעת, עד כי בכל ביקור בפריז אני משתוקקת לגשת לקה דז'אן אורפֶּבֶרָה, להקיש על דלתו ולבקש רשות ללחוץ את ידו. הוא ודאי לא היה מתפנה מהעיסוק הכפייתי ברצח התורן, אבל לפחות הייתי שואפת את ריח מק-רתו שנספג בקירות. יש לקוות שעכשיו כבר הותקן מזגן במשרדו של מגרה, כי חודש אוגוסט ההוא, שבו חקר שורה של מקרי רצח נשים ברובע מונמרטר, היה כה חם, עד כי השוטר העיקש הותש. מגרה מאכזב כאן את אשתו פעם נוספת, כשהוואקאנס המובטח נדחה. היא סולחת לו, כי גם היא יציבה. "גברת מגרה לא הצגינה לו שאלות. היא חשה במעומעם ששב אליה מאי-ישם". ה"אי-ישם" הוא מצב תודעתי, שבו גבר כמ-גרה מוצא כוחות להתמודד עם רוצחים מעוותי נפש, גופה חמה של אישה חפה, עיתונאים לא-נלאים ושר-פט קפדן. במנה הקומפקטית הקורא מקבל את מגרה השותק את מחשבותיו, את פריז הלוהטת ואת החידה הבלשית שאינה נפתרת אלא כשהיא נפתרת ("מגרה טומן מלכודת", מצרפתית: רמה איילון, עם עובד, 193 עמ').

יצא לאור

נושא גיליון מס' 4 של "גרנטה" (Granta) היש-ראלי הוא: "הזדמנויות". הזדמנות לקרוא טקסטים מעניינים של יערה שחורי, משה רון, מיכל פלג, אליאס ח'ורי, לורי מור, טוביה ריבנר ורכים נוס-פים מן הארץ ומהעולם. הפלורליזם מסמן גם הפעם סטנדרט גבוה (עורכת: מירה רשתי, הוצאת סיפור פשוט ורסלינג, 250 עמ').

ממוקד להפליא, העיד על עצמו, בזמן שהרצה את תפוסותיו המקצועיות. הוא עצמו מרוקן מרגש או תשוקה מינית. הוא משתמש בעמיתה לשעבר כדי להשלים את הפרויקט הרוחק, אך מתעלם מצרכיה הרגשיים, ורק צופה לרגע בשריה. זהו מעמד אימפוטנטי קר, המבטא בחדות את התהליך המוטציוני הגוזר כליה על חיוניות הרגש האנושי.

גם שני הסיפורים האחרים מצייגים דמויות אנושיות שנו-צרו בעולם המתמקד בהגברת הצריכה. אכזריות הגלובליז-ציה מתגלה כאן, בחלל שבו טורחים העובדים בקידום למען חברת-על ענקית. זהו משרד אחד מתוך מאות משרדים המ-קובעים בשלושה בניינים רכי קומות. האלמנט האנושי הולך ומתמעט. רק נזילה בחדר השירותים תספק את האירוע החור-רג מן השגרה הדכאנית. "פשוט, באמת לא אכפת לנו מזה", מעידה המספרת על היעדר ההיענות שלה למחאה נגד ראש הפרויקט המתנהג כרובוט.

מה כן אכפת? בסיפור האחרון מתעניינת תיכוניסטית באופן מוזר בתכנון סידור מוצרים על מדפי הסופרמרקט. היא מתמקדת בגבינות, מפני שמול המקרר ראתה את הידיד שלה נכנס למצב קטטוני.

אפשר לצפות שהזינוק התחילי של הכותבת מבשר על דרך ספרותית מרשימה הנפרשת לפניה. ♦

★ "חווית משתמש", נועה סוזנה מורג, כתר, 192 עמ'

ביים כותבים סיפורים על הוויית העידן הממוחשב. מעטים כותבים ספרות על העידן הממוחשב. נועה סוזנה מורג, כותבת צעירה מאוד, מפגינה בשלות ושליטה מעוררת השתאות בכלי האמנותי שלה. הנושא שבו בחרה לטפל, מהות חייהם של פועלי הייטק, אינו קל לעיצוב. כותב הניגש לברוא דמויות בתוך חלל צפוף-מסופים עלול למעורר בכל צעד. הנפילה לפח שעמום הקורא - או ריחוק ממנו, או הגזמה בשימוש במונחים מקצור עיים והשטחת המסירה - אורבת במיוחד למי שמצוי בחומר. הסופרת המפתיעה של "חווית משתמש" לא מעדה. כשי-לוש נובלות מהודקות היא העבירה דרך פילטר מדייק את היומיום של צעירים הנאלצים לעסוק בתחום היחיד כמעט העומד לרשותם. מורג עושה זאת באמצעות הקפדה יצירתית על אחדות הצורה והתוכן. העולם שהיא מתארת מוגבל לנוף עירוני של מגדלי משרדים, או דירה שכורה ברחוב ישן, או מעברי מדפים בסופרמרקט. אוצר המילים שהיא משתמשת בו נדמה כלקוח מתיאוריות בתחום השיווק ומדעי המחשב, אך למעשה נחשפת כאן הווירטואוזיות שלה. נדמה שגיבור ריה מדברים בשפה סגורה, שפת הרובוטים העמלים נוכח מסכים, אך אין זה אלא אמצעי נכון ביותר להעברת התחושה האנושית של מי שנמערך בעבודת ההייטק. גם קורא שאינו מתמצא במחשוב יעבור עם הדמויות במטחנת התביעה המ-תמדת, שאין בה רגע של סיפוק או מחשבה פרסקטיבית. הקלאוסטרופוביה נוצרת בשל מסגור ההתרחשות בחלל אחד, עקר מתחושות של חמימות אנושית, אסתטיקה נעי-מה, או צמחיה. החוויה ההרמטית מתחזקת עקב התמקדות בנקודת מבט מצומצמת של דמות מרכזית אחת. בנוסף לכך, האירועים המתוארים מתוחמים להתרחשות אחת, כפייתית, מול מסך מחשב, או בסביבתו.

הבנה עמוקה של החוויה הדורסנית-מרדדת, שעוברת על מקצועני המחשוב, נוצקה ביסודות שלושת הסיפורים. "האפ-קט הסופי שלו", מסביר הדובר בסיפור "מעצב אתרים", "הוא בעצם לתת למשתמש את התחושה שהוא מקבל תמונות של כלל התוכן בכמה שניות קצרות, או יותר מזה: שהוא חווה את כלל התוכן בבת אחת". במשפט קצר מתוארת חווית המש-תמש האולטימטיבית. התפיסה החושית, הרגשית והמנטלית של בני אנוש דורשת זמן ואורך רוח, קשב והתכוונות, ליי-מוד ופתיחות והתבוננות ומיקה. כל הדרישות "הארכאיות" האלה עומדות בניגוד מוחלט לחוויה שנדרש לספק מי שמ-עצב אתר אינטרנט. ודאי אתר שמציע ריגושים פורנוגרפיים. המספר כלל אינו מתייחס לעצם התוכן שהוא מתבקש לספק. התוכן הוא חומר מילוי מבחינתו. הוא מתייחס בתיאוריו רק למפגשים עם הלקוח ולפלטפורמה וביצועיה. "הרגשתי שאני